

10. oktober 2025

UKA2025/104

Uunga siunnersuut: Nalunaaquttap aalajangersarneqarnera pillugu Inatsisartut inatsisaata allanngortinneqarneranik Inatsisartut inatsisaat (Nalunaaquttat ingerlaqatigiiffiannut allamut ikaarsaarneq, aasaanerani nalunaaquttap atorunnaarsinneqarnera).

(Siumup gruppia)

Saqqummiussissut

Inatsisissatut siunnersuut una siullermik siorna oktobarip 14-iani immikkoortoq 86-itut Siumup saqqummiussimavaa, qinersisoqartussanngorneralu pissutigalugu siunnersuut aappassaaneerreqarani atorunnaarpoq. Taamaammat ukioq ataaseq ingereersimasoq eqqoqqissaarlugu siunnersuut aammalu Siumup saqqummiuppaa.

Aasaanerani nalunaaqutaq pillugu Kalaallit Nunaannut inatsimmi nr. 817, 19. december 1989-meersumi Kalaallit Nunaata aasaanerani nalunaaquttamik atuutsitsilernissamut pisinnaatitaaneq Danmarkimiit tiguaa. Pisinnaatitaaneq taanna Aasaanerani nalunaaquttap atorneqarnera pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 14-imi, 19. oktober 1989-meersumi atuutsilersinneqarpoq.

11. maj 2022 Naalakkersuisut aamma danskit naalagaaffiat suliassa qarfiup ”Nalunaaquttap aalajangersarneqarnera” Namminersorlutik Oqartussanit tiguneqarnissaa pillugu isumaqatigiissuteqarput. Suliassa qarfiup tigunissaanut piumasaqaataavoq, Inatsisartut pineqartoq pillugu inatsisiliorsimassasut.

Nalunaaquttap aalajangersarneqarnera pillugu Inatsisartut inatsisaat 25. november 2022-imi atuutsilerpoq.

Seqineq nuigaanngami nuisarpoq. Seqineq tarrikkaanngami tarrittarpoq. Piviusoq taanna qanorluunniit ilioraluarutta allanngortissinnaanngilarput, aamma taamaappoq Nunatta nunarsuarmi inissisimaffia eqqarsaatigalugu. Ukiakkut 2022-mi Inatsisartut nalunaaqutaq pillugu aalajangersaammata, seqerngup ingerlaarnera uniorujussuarlugu tamatta inuuneqalersimavugut. Inuppassuarnit tamanna iluaagineqartoq Siumup tusaavaa, aamma silarsuatta ingerlaarnera malillugu inuunitta ingerlaqqilernissaa pisariaqarpoq.

Siunnersuutip uuma tunngavilersuutaani ilaatigut tikkineqarpoq, innuttaasut peqqissusiat eqqarsaatigalugu pissutissaqarpoq naatsorsuutigissallugu siunnersuut ajunngitsunik

kinguneqarsinnaassasoq. Ilisimatuussutsikkut misissuinerit assigiinngitsut taamaalillutik takutissimavaat piffissamik nikisitsisarneq peqqissutsikkut artukkerneqarnermik malitseqarsinnaasarteq. Sunniutaasartut tamakkua sinittarnerup akornusersorneqartarneranut timittalu ingerlasarnerata allanngortinneqarneranut attuumassuteqarsorinarput, tamannalu nalunaaquttap seqinermit naleqqiullugu qaavatigut nikinganerulersimanerata kingunerisaanik sunnuteqarnerusarsimassasut Siumup qularutiginnilaa.

Siunnersuummi aalajangersarneqarpoq nalunaaquttamut malitassaq aammalu nalunaaquttap ingerlaqatigiiffia sorleq Kalaallit Nunaanni malinneqassanersoq. Pineqarpoq nalunaaquttamut malitassaq tassaassasoq UTC, aammalu nalunaaquttamut nalinginnaasumut nalunaaquttap ingerlaqatigiiffia UTC -3 malinneqassasoq – imaappoq seqineq naapertorlugu, imaluunniit pissusissamisut ingerlasoqalissasoq.

Kalaallit Nunaanni ullumikkut nalunaaquttap ingerlaqatigiiffia UTC -2 malinneqarpoq, tamannalu isumaqarpoq, pingaartumik ukiuunerani seqerngup kaavinneranut naleqqiullugu nalunaaqutaq equngasorujussuarmik ingerlalerat, tassami ukiukkut nalunaaqutaq 2 timinik siuarsimasarmat.

Siunnersuutigineqarpoq nalunaaqutaq ullumikkut 14:00-inngorpat, taarsiullugu nalunaaqutaq 13.00-inngussasoq, tassa seqerngup kaavinnera naapertorlugu nalunaaqutaq inissisimalissasoq.

Ilutigisaanik siunnersuutigineqarpoq aasaanerani nalunaaquttap nikisinneqartarnera atorunnaarsinneqassasoq, taamaalilluni aasakkut nalunaaqutaq akunnermik ataatsimik siuartinneqartarunnaarluni aamma ukiukkut akunnermik ataatsimik kinguartinneqartarunnaarluni.

Tamanna pissaaq maanna inatsimmi § 1, imm. 3 atorunnaarsinneratigut, tassani aalajangersarneqarsimammat, Naalakkersuisut aasaanerani nalunaaqutaq pillugu aalajangersagaliorsinnaasut.

Siunnersuummi ilanngullugu siunnerfigineqarpoq, Kalaallit Nunaanni sumiiffinni erseqqinnerusumik taaneqartuni allani nalunaaquttap ingiaqatigiiffiinik, kitaanut naleqqiullugu allanik aalajangersaanissamut Naalakkersuisut piginnaatinneqassasut. Naalakkersuisut taamaalillutik Kalaallit Nunaanni sumiiffiit ullumikkut Kalaallit Nunaanni nalunaaquttap ingiaqatigiiffiinik nalinginnaasunik malinniffiunngitsut, nalunaaquttap ingiaqatigiiffianik atuiinnarsinnaanissaannut, inatsimmi tunngavissaqalissapput. Taamaattoq inatsimmi tunngavissaq sumiiffinnut taakkunungaannaq killeqanngilaq, kisianni nalinginnaasumik atorneqarsinnaalluni. Ittoqqortoormiini nalunaaquttap ingiaqatigiiffiini allanngortitsinissaq siunnersuutigineqanngilaq.

Siusinnerusukkut Inatsisartuni aasaanerani nalunaaquttap atorunnaarsinnissaanik suliniuteqarnissaq kissaatigineqarsimavoq, soorlu 2024-mi immikkoortoq 86 aqutugalugu Siumut qaqitsimmat aamma 2019-imi upernaakkut ataatsimiinnermi immikkoortoq 55 aqutugalugu Inatsisartuni aalajangersaammata. 2019-imi siunnersuut akuerineqarpoq, kisianni suli piviusunngortinneqanngilaq. Taamani Inatsisartut aalajangiinerannut EU-mi aasaanerani nalunaaquttap atorunnaarsinneqarnissaata apeqqutaatinneqarnera tamatumani pissutaavoq. EU-mi aasaanerani nalunaaqutaq suli atorunnaarsinneqanngilaq.

Inatsisissatut siunnersuut una atuutsilersinneqarpat, 2019-imi Inatsisartut aalajangiisimanerat ilanngulluni atorunnaarsinneqassaaq.

2024-mi siunnersuummik imaattumik Siumup qaqitseqqaarneranut tunngatillugu, allannguissap atuutsilerfissaa ilanngullugu naleqqussarneqarsimavoq, aappaagu 2026-mi oktobarip 24-ani nal. 24:00 inatsit atuutsilersinneqarnissaa siunnersuutaalluni.

Tamatumunnga pissutaavoq, tusarniaanermi akissutigineqartut ilaat oqariartormata - pingaartumik suliffeqarfiit nunanut allanut attaveqarnerullutik sulisut akornanni - taakku pilersaarusioreersimanerat innarlerneqarsinnaasoq. Tamanna Siumup tusaaniarsimavaa, aamma taakku ajunngitsumik ikaarsaariarnermut malinnaasinnaaqqullugit atuutsilersitsiffissaq aappaagu oktobarimi pissasoq siunnersuutigineqarpoq.

Taamak oqaaseqarluta Inatsisartut oqallilluarnissaannik kissaappagut.

Lars Poulsen

Siumut